

20.7.1997

20-03-1997

L.A.

"vind jij dat je echt leeft?" hoord ik je vragen aan Willemijn. Helaas kon ik het antwoord niet afwachten. Als gastvrouw behoort je open en oren op steeltjes te hebben, een leeg glas moet worden gevuld, een schijnbaar verloren ziel moet leven bij de mensen worden gehaald en het eigenbelang, een gesprek met W&A moet wijken.

Het contact met mensen heeft nieuwe impulsen. Na een avond en een ochtend vol vluchtige gesprekken, blijven een paar vragen en/of opmerkingen hangen en na een avond (de vorige) om en met Claudio Magris zat het brein vol onverwerkte dentstof - Doodmoed (eerlijk gezegd) zeeg ik vanmiddag weer op de bank, nadat ik het diner voor morgen had voorbereid (omdat ik mij morgen zal wijden aan Mammie en Hanna). Ik pakte jouw laatste knipsels en viel in slaap - Dat schiet niet op.

Weer wakker geworden (as ik over het lot van een Pakistaans meisje, bedreigd door haar familie, omdat ze zich aan de knellende banden van de traditie trachtte te onttrekken, over de onbetrouwbare, gewapende en wettelijke toestanden in Algerije. De wereld broeit, schuift, leeft onder mischouwen en vaak openlijke agressie. In Egypte worden onschuldige touristen vermoord, Saddam Hussein heeft verdoep zijn schijnbaar verloren, maar het licht me niet meer dan een tactische voorzet. Een nieuwe koude oorlog, de tegenstellingen tussen oost en west beginnen langzaam maar zeker de vorm

aan te nemen van een podsdiest.
oorlog, met al het fanatisme vande.
En beide partijen beweren de vrede
na te streven. Amerika heeft ^{ook} een
schone handen. Het vergelijkt met het
Romeinse rijk in het artikel van J. W.
van der Meulen is positief, maar het
vergelijkt in ~~positief~~ negatieve zin - de
decadentie en het verval van idealen
en waarden - licht ook op de paan-
Het podsdiest ideaal en het westerse
dat er te verliezen valt, de ongewenste
inmenging / en een veel lange uitbuiting
van het westen, maakt de „moslims“
sterk en overtuigd van hun gelijk.
De oude beschaving en de grote welvaart
heeft het westen „overrijd gemaakt tot
een wereld waarin tolerantie en het
vrijheidsideaal, vaak tot onverschillig-
heid is veranderd. De zekerheid,
waar iedereen meer naar streeft, is voor
de westerling (de poede niet te na
geproben) materiële zekerheid, een
wankele zekerheid om te verdedigen
tegenover de zekerheid van een massa
die zich verbonden weet in gelijgestemde
idealisme met een grote gemeenschappelijke
bijdrage. De wereld vertoont een opstaan-
japend, versmeerd beeld. Is het een teken
van oordeel dat ~~de wereld~~ de bezorgd-
heid groter is dan de illusie en de hoop?
Ook plantje leeft al in een verscheur-
de wereld, stond ongetwijfeld onder druk
omdat hij controversiële geschiedenissen publi-
ceerde. Zijn „Bonheur de ce monde“ be-
schouwt dan ook als de wens van een
mens die naar rust verlangt. Het is
een mooi ideaal voor de laatste levens-
fase. Het is een mooi ideaal als het
niet zo bekleunend, zo egocentrisch is.

Une maison propre et belle, bloeiende
eclantieren, ver van het leven en
de betrokkenheid met het schamele
lot van de anderen -

Attendre chez soi bien doucement la mort.

Natuurlijk spelen de volgende regels
me aan:

Vivre avecque franchise et sans ambitions

Dompter ses passions, les rendre obéissantes,
Conserver l'esprit libre, et le jugement fort

Maar als je me vraagt "wat is leven,
wanneer voel je dat je leeft?" is mijn
antwoord:

Als ik oprecht (avecque franchise) mijn
gedachten en gevoelens mag verwoorden,
schrijven, spreken - Als ik tijd heb
om te denken en plechtig te zijn. Als ik
het gewillig heb iets voor anderen te
kunnen betekenen en betrokken ben
bij het leven van anderen. Als ik
mijn passies voor het leven, het
schilderen, de mensen om me heen
niet hoef te temmen, maar juist het
kan leven.

Une maison propre et belle, en
dan? J'est en plein dool, maar een
middel, de basis waar je kunt
werken en daar terug kunt keren

als je nu bent. Waar je nu
hebt aan jezelf en je eigen gedachten.
Ik leef als ik door een boomgaard loop,
of het nu eclantieren, bloeien of
opgeloomen zijn, omdat het de
passie oproept om te registreren en
het wonder ~~te interpreteren~~. Van het
wereldlijke paradijs, dat we allemaal

met voeten treden en uithollen, door te
geven dat is m.i. de opgave van de
kunstenaar: het oplichten van de
flüür die de schoonheid verborgt en
dat is m.i. zonder insentimentaliteit
en clichés te vervallen, veel moeilijker
— een zelfs bijna onmogelijke opgave —
dan het smadrukken van de dagelijkse
fijnvelijke en banale werkelijkheid

Als Damien Hirst bloedrijke tafereelen
van dood en verdelg tentoonstelt, juist
omdat hij hecht en hangt aan het
leven, heeft dat voor mij iets pervers.
Maar ik ben van een andere generatie
en feel moeilijker toe dat ik het alle-
maal niet meer ^{kan} volgen soms...

En intussen denk ik dat mijn tijd
nog komt, dat mijn (alleen) terug zullen
komen in een volgende generatie.
Alles komt terug - Tout change et
tout reste la même chose. Et tout
savoir est tout pardonné —
Maar weten we ooit alles, wat
een ander bereikt? Soms denken
we dat, lykt het zo. Soms denk ik
dat ik ten volle best wat jou bereikt;
zoals ik denk dat je weet wat mij
berekte.

Het is misschien waar, maar het lijkt
werkelijkheid. Een morele werkelijkheid.
De klok staat 2. Zes uur slaap is genoeg
op onze leeftijd. We kunnen nog
zo lang slapen, later.

Fight, fight' against the dypis
Of the light. Mhr, attendre cher soi
doucement la mort. aller, bouger,
voyager, mais reviens (en bonne sante)
et veuillez accepter, cher ami, mes
meilleurs et affectueux souvenirs
à bientôt (maandag)
et toujours au revoir. Je t'hr.

P.S. Relatieve over de heilzaamheid in de wereld vanuit een joods perspectief. Regio's van de wereld zijn de verhaalde (ver)orde en veranderingen
betreft, als er geen echte kleine "hele wereld" is een "vrijblijvende wereld". Moeten we een abstractie van
overgaan met het bouwen van een "vrijblijvende wereld"? De beste manier voor een kunstenaar om te reageren op
de wereld is om zijn werk te maken dat "vrijblijvend" is. De beste manier voor een kunstenaar om te reageren op
de wereld is om zijn werk te maken dat "vrijblijvend" is.